

Igen tisztelt Pozsonyi Református Gyülekezet!

Én még 83 évesen is elmondhatom magamról, hogy mind a mai napig pozsonyi fiú maradtam, ugyanis Pozsonyban születtem 1939. március 15-én, egy-két nappal a szüleim Pozsonyba érkezését követően. Pozsony maradt a szülővárosom akkor is, ha még 10 éves sem voltam amikor a családdal együtt el kellett hagynunk ezt a szép várost. Bár a 10 év csak egy kis szakaszt képezi életemnek, mégis a tudatra ébredésem kezdetén szerzett élmények, maradandóan formáló erővel hatottak az életem hátra lévő idejére.

Most elsősorban Istennek, másod sorban a szüleimnek és velük együtt a pozsonyi gyülekezetnek mondok köszönetet azért a szeretetért és biznyságot tevő életükért, amellyel engem is körül vettek. Most a pozsonyi gyülekezet édesapám szolgálatára tekint vissza, én pedig a pozsonyi református gyülekezet hit életére és szolgálatára emlékezem. Ezt fontosnak tartom leírni, mert az idők folyamán egyre világosabbá válik előttem, hogy a családdunkat körül vevő gyülekezet hite és áldozat készsége nélkül nem valósulhatott volna meg mindaz, amire most a gyülekezet emlékezik. Lelkész és gyülekezet egyaránt részesültek mindazokban az áldásokban, amelyekben az Isten részesített mindannyiunkat. Ezért most hálát adok az Istennek, hogy olyan gyülekezetbe és családba születhettem, amely meghatározta az életem hátra levő részét azzal, hogy az Isten útjára vezettek.

A Pozsonyból származó emlékeim közül csak egy eset említésével szeretném érzékeltetni, hogy hogyan is keltette életre bennem, pedig akkor még iskolás gyermek sem voltam, az Istenbe vetett hitet egy hívő gyülekezetben való élés.

Abban az időszakban a gyülekezet szeretet szolgálatának a középpontjába került a zsidó lakosság mentése, később pedig a közeledő szovjet csapatok elől menekülő magyarok átmeneti befogadása. Mindezekben még az én számomra is jutott egy kevés szerep, mint például üzenetek közvetítésében, mert a telefon üzeneteket lehallgatták és a postai küldeményeket ellenőrizték.

A mi lakásunkban is rejtőzködtek zsidó családok és ráadásul olyan helyzetben is amikor a GESTAPO házkutatást tartott nálunk. Nálam idősebb testvéreimben és bennem is drámai hatást váltott ki az édesapánk figyelmeztetése az esti családi áhítat során, hogy tudatában van annak, hogy a házkutatást várhatóan meg fogják ismételni. Ha erre sor kerül és megtalálják a nálunk rejtőzködő zsidó családot, minket is haláltáborba visznek. Ezért neki, mint családapának az Istentől kapott felelőssége első sorban a családjára vonatkozik és következés képen kénytelen lesz megkérni a nálunk rejtőzködő családot, hogy

hagyják el a lakásunkat. De azt is megmondta az apánk, hogy ezáltal a zsidó családot elkerülhetetlenül a biztos halálba kergeti. Ez a család csak úgy maradhat velünk, ha mi a gyerekek magunkra vállaljuk a felelősséget és úgy döntünk, hogy mi ragaszkodunk ahhoz, hogy a családot ne keressük halálba. Ha csak akár egy is az ötünk közül úgy érzi hogy ezt a terhet nem tudja vállalni, akkor el kell küldenie a nálunk rejtőzködőket.

Nos, mi reszketve ugyan, de egyhangúan megszavaztuk, hogy maradjon nálunk a zsidó család. Az Isten gondoskodott mindannyiunk felől úgy hogy ebből a helyzetből nem született tragédia, ugyanis másnap reggel, még mielőtt a ház kutatók visszajöttek volna, sikerült egy biztonságos rejtek helyet találni a befogadott család számára.

Felnőtt koromban ezt az esetet felidéztem édesapámnak azzal a kérdéssel, ami biztosan másokban is felmerülhetett volna, hogy vajon nem volt-é apámnak ez az eljárása kegyetlenség velünk gyerekekkel szemben? Az apám azonban így válaszolt: „Fiam, gondold végig, hogy ha akartam volna, ha nem, lehetetlen lett volna elrejteni a szemeitek elől, azt ami folyamatban volt körülöttünk. Miután ti is láttátok és tudtátok, hogy mi játszódott le a mi lakásunkban is, ti is részesei lettetek az eseményeknek. Ezért elkerülhetetlen lett volna, hogy ijedtetekben, félelmekben vagy tudatlanságból el ne szóltátok volna magatokat, ha nem értettétek volna minden szó és tett következményeit.

A fentiekén túlmenően volt még egy további fontos velejárója is ezeknek az eseményeknek. Meg kellett tanulnotok, hogy csak egy félelépen lehet az Isten útján járni, még pedig csak is teljes odaadással. Meg kellett ismerkednetek, azzal, hogy az Istenben hívő ember csak egyfélelépen maradhat meg a hitében, ha azt teljes odaadással tudja véghez vinni. A meghátrálóban nem gyönyörködik az Isten.” Hát így gyakorolta az Istenbe vetett hitet a bennünket körülvevő pozsonyi gyülekezet is, azaz meghátrálás nélkül.

Amint visszatekintek életemben átélt sok fordulatra egyre világosabbá válik számomra, hogy mennyire fontos a hívő közösségben élés, az egymás hitére való támaszkodás. Ezért kívánom a pozsonyi gyülekezet számára, hogy a küszöbön álló ünnepi megemlékezés során a gyülekezet múltja találkozzék a jelennel és így váljék áldássá ez az ünneplés mindenki számára mindenkori áldássá.

Őszinte tisztelettel és szeretettel,

ifj. Szabó Béla